

INSTITUT
ROCAGROSSA
L l o r e t d e M a r

MANUAL D'ESTIL

Juliol 2017

ÍNDEX DE CONTINGUTS

PART 1.		
DISPOSICIÓ DEL TEXT I CRITERIS D'ELABORACIÓ		3
1 DISSENY I ASPECTES GRÀFICS		3
1.1 Configuració		3
	1.1.1 Encapçalament	3
	1.1.2 Paginació	3
	1.1.3 Paràgrafs i sagnats	4
	1.1.4 Marges, interlineats, línies i espai entre els mots	4
1.2 Divisions del text		5
	1.2.1 Numeració i títols	5
	1.2.2 Enumeracions	7
2 LA PORTADA		7
	2.1 Elements de la portada	7
	2.2 Treballs sense portada	7
3 L'ÍNDEX GENERAL O DE CONTINGUTS		9
4 CITACIONS I REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES		9
5 NOTES		11
	5.1 Col·locació i aspecte	11
	5.2 Numeració	12
	5.3 Cultismes llatins habituals	12
6 ELEMENTS NO TEXTUALS		12

PART 2.		
ASPECTES CONVENCIONALS		13
7 LLETRA		13
	7.1 Tipus	13
	7.2 Cos	13
	7.3 Aspecte	13
8 CONVENCIONS GRÀFIQUES		14
	8.1 Aspectes convencionals més freqüents	14
	8.2 Abreviatures estandarditzades	15
9 REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES		17

NOTA: Manual d'estil adaptat del Llibre d'estil de l'IES Rafael Campalans per a Batxillerat el qual va ser realitzat a partir dels treballs d'Antònia Rigo i Gabriel Genescà *Tesis i treballs: Aspectes formals* (Vic: Universitat de Vic, 2000) i Josep M. Zaragoza i Raudà *Redacció i presentació formal del Treball de Recerca: un llibre d'estil* (Montcada i Reixac: CRP Vallès Occidental VI, s. d.), així com de les disposicions per a les citacions bibliogràfiques de la Modern Language Association.

PART 1. DISPOSICIÓ DEL TEXT I CRITERIS D'ELABORACIÓ

1 DISSENY I ASPECTES GRÀFICS

1.1 Configuració

La memòria d'un treball acadèmic s'ha de presentar escrita amb ordinador. El format de pàgina ha de correspondre a un DIN A-4 vertical (21 x 27,9 cm).

1.1.1 Encapçalament

A l'encapçalament de les pàgines de la memòria s'acostuma a escriure el títol del treball (vegeu l'encapçalament d'aquestes pàgines com a exemple).

Qüestions formals:

- Es pot separar de la resta del text de la pàgina mitjançant una ratlla inferior.
- És recomanable usar un cos inferior al del text general (si aquest és de 12, feu servir un cos d'11 punts per a l'encapçalament, per exemple).
- A les pàgines amb títols de part o de capítol no s'imprimeix.

1.1.2 Paginació

Pel que fa a la paginació, es numeren les pàgines correlativament. És recomanable escriure la numeració a l'exterior de la part inferior de la pàgina.

Cal tenir en compte:

- La portada no compta com a pàgina i, per tant, no s'hi fa constar cap numeració.
- La numeració comença a comptar i a imprimir-se a la pàgina de l'índex i segueix fins al final de la memòria, incloses les referències bibliogràfiques i els annexos (en cas que s'adjuntin dins la memòria).
- Les pàgines inicials que no contenen text pròpiament dit (pàgines de respecte, portades, pàgines de crèdits o les que només contenen dedicatòries o lemes) i les de separació entre les diferents parts del treball, en blanc o amb un títol, també compten com a pàgina, però no han de dur la numeració impresa.
- És recomanable usar un cos inferior al del text general (si aquest és de 12, feu servir un cos d'11 punts per a l'encapçalament, per exemple).

1.1.3 Paràgrafs i sagnats

Les línies del text es presenten amb el text justificat, alineat al marge esquerre i al dret. No s'ha de deixar mai sola una línia d'un paràgraf ni al començament ni al final d'una pàgina.

Paràgraf alemany o modern

Les línies del text es presenten amb el text justificat, alineat al marge esquerre i al dret, i amb l'interlineat d'un espai i mig.

Paràgraf alemany o modern. Els diferents paràgrafs del text se separen amb una línia en blanc. En aquest cas, les línies inicials no se sagnen.

Paràgraf alemany o modern

Les línies del text es presenten amb el text justificat, alineat al marge esquerre i al dret, i amb l'interlineat d'un espai i mig. Distingim dos tipus de paràgrafs, però en un mateix treball no es poden combinar els dos, cal optar per un o per l'altre.

Paràgraf alemany o modern. Els diferents paràgrafs del text se separen amb una línia en blanc. En aquest cas, les línies inicials no se sagnen.

1.1.4 Marges, interlineats, línies i espai entre els mots

Cal deixar a cada pàgina quatre marges: esquerre, dret i els marges superior i inferior. Els marges del full es defineixen tenint en compte si el treball es fa per una cara o per les dues.

Consulteu el quadre següent:

Per una sola cara

Marge superior: 2 cm

Marge inferior: 2 cm

Marge esquerre: 3 cm

Marge dret: 2 cm

Enquadernació: 0

Encapçalament: 1,25 cm

Peu de pàgina: 1,25 cm

Per les dues cares

Marge superior: 2 cm

Marge inferior: 2 cm

Marge interior: 3 cm

Marge exterior: 2 cm

Enquadernació: 1 cm

Encapçalament: 1,25 cm

Peu de pàgina: 1,25 cm

Marges simètrics: ✓

Fig. 2: Marges del full

Pel que fa a l'interlineat, s'escull per al text principal una distància d'1,5 punts, perquè facilita la lectura i les anotacions a mà per part dels lectors. Per a la resta del text l'interlineat ha de ser senzill.

Després dels títols i els subtítols hi ha d'haver línies en blanc, de manera que ajudin a identificar la jerarquia corresponent a cada títol.

L'espai entre els mots ha de ser sempre constant. Després dels signes de puntuació demarcatius –coma, punt i coma, dos punts, punt i seguit, etc.–, només s'ha de deixar un espai, mai dos.

1.2 Divisions del text

Cal estructurar el cos de la memòria en parts i capítols, els quals, al seu torn, es poden subdividir en apartats, subapartats, paràgrafs i enumeracions. Els capítols han de tenir un títol que n'especifiqui el contingut, han d'anar numerats i han de començar en una pàgina nova. La jerarquia dels diferents elements que formen el text es marca mitjançant la numeració, els títols i els recursos tipogràfics.

És recomanable escriure els títols en minúscula i només amb la inicial en majúscula, a causa de la dificultat que comporta llegir una frase escrita únicament en majúscules. El recurs de les majúscules es reserva per als títols de les grans parts, ja que van impresos en un full en blanc, sense text, i amb un cos de lletra més gran. També es reserva per als títols dels capítols.

1.2.1 Numeració i títols

Pel que fa referència a la numeració, es jerarquitzava de la següent manera:

- Als títols de les parts, si s'enumeren, s'usen les xifres romanes: I, II, III, etc.
- Als títols dels capítols s'usa la numeració aràbiga decimal: 1, 2, 3, etc.
- Als títols dels apartats, la classificació decimal: 1.1, 1.2, 1.3, etc.
- Als títols dels subapartats, la mateixa classificació: 1.1.1, 1.1.2, 1.1.3, etc.

És important mantenir un ús coherent del numerat al llarg de tot el treball.

Respecte als títols:

- Les parts s'escriuen en majúscula, negreta i un cos de lletra més gran (14 o 16 punts) que la resta del text.
- Els capítols en majúscula, negreta i mida regular (generalment 12 punts).
- Els apartats i subapartats, en minúscula (excepte la primera lletra), negreta i mida regular (11 o 12 punts).

Cal que els títols siguin clars, representatius del que s'explica a continuació i no porten mai punt final. Cap part del text, incloent-hi els títols, no ha d'anar subratllada.

Exemple:

PART I: TÍTOL DE LA PRIMERA PART

[numeració optativa, majúscula, negreta, 14 o 16 punts, imprès en un full sense text ni **numeració impresa**]

1 TÍTOL DEL CAPÍTOL PRIMER

[numerat amb un nivell, majúscula, negreta i mida regular, inicia pàgina nova]

1.1 Títol del primer apartat

[numerat amb dos nivells, minúscula, negreta i mida regular]

1.1.1 Títol del primer subapartat

[numerat amb tres nivells, minúscula, negreta i mida regular]

1.2.2 Enumeracions

Dins de cada capítol, apartat o subapartat, hi poden haver enumeracions, que s'han de disposar d'acord a unes convencions establertes:

- Normalment són introduïdes per dos punts.
- Els elements que les componen es poden situar fora del paràgraf (l'un sota l'altre) o dins del paràgraf (en línia).
- Si se situen fora del paràgraf, han d'anar encapçalades sempre per una marca d'enumeració i sagnats. La marca d'enumeració és qualsevol signe que indica l'inici d'un apartat. N'hi ha de tres classes: numèriques, alfabètiques (lletres) i ortotipogràfiques (punt, guió, asterisc, etc.). És convenient reservar la numeració per a marcar els capítols, les divisions i les subdivisions, i optar pels signes alfabètics o ortotipogràfics en les enumeracions.
- En funció de la llargada dels elements de l'enumeració fora del paràgraf, s'usa puntuació o no (els elements llargs, acaben en punt o en coma, si se'ls vol donar continuïtat, i els elements curts acaben sense puntuació).

2 LA PORTADA

2.1 Elements de la portada

La portada, que no es numera, és el full on figuren les informacions bàsiques sobre el treball. Hi ha de constar:

- El departament al qual es vincula el treball i el nom del centre, en negreta, amb un cos de 14 punts i centrat.
- Títol, en negreta, cos a partir de 24 punts, centrat i cap al terç superior de la pàgina. Subtítol, si n'hi ha, immediatament a sota del títol, igual en la forma, a excepció del cos, que ha de ser més petit, però mai de menys de 18 punts.
- Imatge (optativa). Ha de ser representativa del treball, atractiva i s'ha de reproduir amb la qualitat adequada. Hauria d'ocupar, aproximadament, el terç central de la portada.
- El grup classe; a la línia següent, la matèria en la qual s'emmarca el treball i el grup; a la següent, el nom i cognom del professor o professora que encomana o tutela el treball; a la següent, l'autor/a o autors (tota aquesta informació en negreta, a 14 punts i centrada).
- A baix de tot, separada de la resta, el lloc i la data (negreta, 14 punts, centrada).

2.2 Treballs sense portada

Els treballs breus no requereixen portada. Malgrat això, a la primera pàgina i en el lloc més visible (el marge superior dret, abans del títol) s'han d'identificar amb les mínimes dades bàsiques: nom i cognoms, grup i data. Resulta molt convenient incloure, a més, el nom del professor o professora i la matèria.

Exemple:

Departament de Tecnologia

Obsolescència programada

2n de batxillerat

Treball de recerca

Professor: Carles Egusquiza

Alumna: Paula Rodríguez Saura

LLoret de Mar, 20 de novembre de 2016

3 L'ÍNDEX GENERAL O DE CONTINGUTS

L'índex general reflecteix la divisió del text tot reproduint els títols de les parts, dels capítols, dels apartats i dels subapartats, així com la numeració que els encapçala. Si la temàtica del treball ho permet i hi ha una quantitat considerable de taules, gràfics, il·lustracions, etc., és costum fer un índex de continguts i després un índex de taules, un índex de gràfics, etc.

Vegeu l'índex d'aquest Llibre d'estil com a exemple.

4 CITACIONS I REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Quan s'escriu la memòria d'un treball fem servir informació i materials que s'han consultat i que han estat escrits o produïts per altres autors dels quals hem extret idees o hem citat textualment. Aquest procediment s'anomena citar o referenciar.

La reproducció de les paraules d'un altre autor ha de ser absolutament respectuosa, i cal vigilar que, si es fan citacions abreujades per economia d'espai, no tergiversin l'original. Un text citat s'ha d'assenyalar de manera inequívoca.

Les fonts consultades han de ser reconegudes en dos llocs diferents: en el lloc on el document es cita en el cos del text del treball i en una llista de referències bibliogràfiques al final del mateix.

La cita bibliogràfica consta dels següents elements: cita i referència bibliogràfica de la font.

- Una cita és el text d'un autor que es copia o transcriu literalment en el cos de la memòria. S'escriu amb cursiva i entre cometes complexes («»). Ha de ser completament fidel a l'original.
- Si les cites textuais ocupen quatre línies o més, cal presentar-les sense cometes, amb un cos de lletra més petit (11 punts), fora del text principal, sagnades (marges esquerre i dret més amples que el del text principal, generalment de 2 cm per cada costat) i amb una línia en blanc abans i després de la citació.
- Tenim també la possibilitat d'intervenir dins de la cita. Tota modificació a l'interior d'una citació (inclusió o supressió de dades o informacions) s'ha d'indicar entre claudàtors i, amb punts suspensius en el seu interior: [...]. Si l'omissió es fa a l'inici de la cita: «... i si es fa al final: ...»
- S'anomena referència bibliogràfica al conjunt de dades tècniques necessàries per a la perfecta identificació d'una cita. Abans o després de la cita s'escriu, entre parèntesi, el cognom de l'autor, coma, l'any de publicació, dos punts i el número de pàgina.

- És aconsellable citar fonts primàries; en el cas que això no sigui possible, estem davant d'una font secundària, és a dir, citem a un autor que, al seu torn, ha estat citat per un altre que és el que he llegit. Llavors, a la referència bibliogràfica s'escriu "citat per" davant de l'autor.
- En el cas que no copiem literalment la idea d'un autor però la fem servir en el treball per reforçar els nostres arguments, és aconsellable referenciar l'autor amb el seu cognom i l'any de publicació del llibre que hem llegit

Exemple:

El seu coneixement del passat, lluny de quedar-se en la seva privadesa, es manifestava en un enorme coneixement que transmetia i exigia als seus col·laboradors quan treballava en pel·lícules d'època. Claudia Cardinale –Angelica Sedàra a *Il Gattopardo*– és una de les moltes persones que recorden l'obsessiva atenció al detall de Visconti: «*Luchino era exigente hasta la locura; no se le escapaba nada [...] Mi vestido era fabuloso, pero el corsé también era auténtico y tan rígido que cortaba el aliento...*» (Schifano, 1991: 269). I afegeix Sam Rohdie:

Tutto ciò che si vede nel film e che ci viene presentato con una straordinaria attenzione al minimo dettaglio appartiene, da un punto di vista temporale, al passato, e non necessariamente perché si tratta di un'ambientazione storica, ma perché la natura di questo passato storico è segnata internamente dall'erosione degli anni (citato per Bruni i Pavadelli, 1997: 211).

Podem convenir, doncs, que obrir *Il Gattopardo* amb una traducció visual del pretèrit plusquamperfet de la novel·la és un gest de fidelitat cap al text de Lampedusa, com ens recorda Pinto (1994: 170), però també una necessitat imperiosa de Visconti com a artista i com a persona: independentment que els seus objectius puguin situar-se al present, temporalment se significa al passat.

Tots els autors citats al llarg del treball s'han d'incloure en les referències bibliogràfiques d'acord amb la normativa MLA adoptada (vegeu l'annex amb la normativa referida a les referències bibliogràfiques).

La inclusió de la literatura consultada en un treball no és un simple formalisme, és una sèrie de dades amb una funció comunicativa rellevant ja que ofereix a la comunitat científica la possibilitat d'examinar i avaluar els documents citats o consultats per l'autor del treball, els quals són un factor bàsic en tot treball.

Així, del text acadèmic reproduït anteriorment com a exemple es desprendria el següent llistat de referències bibliogràfiques:

Bruni, David, i Veronica Pavadelli. *Studi viscontiniani*. 3a ed. Venècia: Marsilio, 1997.

Schifano, Laurence. *Luchino Visconti: El fuego de la pasión*. 1a ed. Barcelona: Paidós, 1991.

Tomasi di Lampedusa, Giuseppe. *El Gatopardo* (edició de Raffaele Pinto). 7a ed. Madrid: Cátedra, 1994.

5 NOTES

Les notes són aclariments, comentaris o explicacions que l'autor introdueix en el text i s'indiquen per mitjà d'una crida. Tenen un contingut conceptual i qüestionen o amplien punts del discurs. Poden servir per citar la bibliografia i per donar altres informacions.

5.1 Col·locació i aspecte

Cal distingir entre les notes a peu de pàgina i les notes finals (al final del treball o de cada capítol). Van introduïdes pel mateix senyal (número, asterisc, etc.) que les identifica dins del text. Són recomanables les notes a peu de pàgina, ja que en faciliten la lectura (si es troben al final, obliguen a passar pàgines endavant i endarrere tot el temps).

Les notes a peu de pàgina no han de contenir mai taules ni llistes, que és preferible recollir com a material de referència al final de la memòria. Se separen del text general per mig filet fi o per un de blanc, i es componen en un cos de lletra inferior que el de la resta del text (uns 10 punts), a fi que en quedin perfectament diferenciades.

Exemple:

El seu traçat sovint és descrit pels nord-americans o europeus no musulmans com a “laberíntic”.¹ Segons L. Gardet reflecteix una estructura social orgànica, teixida sobretot a partir de relacions personals molt sòlides.

¹ Independentment de l'aparença que pugui oferir, l'ordenació de la ciutat islàmica respon a esquemes concrets i a un ordre intern especialment rígid; diu Fouad Bellamine: «*La morphologie de la médina, qui apparaît comme anarchique et désordonnée, nous livre après lecture du plan urbain un tracé ordonné selon une évidente cohérence interne et une logique spécifique : extériorité de la casbah, position centrale de la grande mosquée et de la kaysariya (bazar), séparation religieuse (musulmans, juifs) et ethnique, division sexuelle de l'espace, séparation des lieux économiques et des lieux de résidence (la spécialisation est plus ou moins poussée selon les médinas), implantation topographique fonctionnelle des activités polluantes ou non, etc.*» (Bellamine, 1985: 41).

5.2 Numeració

Les notes s'han de numerar consecutivament i començar pel número u. L'ordre correlatiu pot ser únic per a tot el treball o es pot reiniciar a cada capítol.

No s'ha de repetir mai el número d'una nota.

Els números que indiquen les notes en el text de l'obra (crides) van darrere els signes de puntuació.

5.3 Cultismes llatins habituals

En les notes sovint es fan referències a obres citades en el text. Per no repetir-les, s'usen els cultismes llatins *ibídem* i *opus citatum*.

- *Ibídem* significa “en el mateix lloc” i s'usa en les cites o notes d'un text per a referir-se a una font que ja ha estat declarada en la cita prèvia. En aquest context significa “igual que la referència anterior”, per no repetir la referència.
- *Opus citatum* s'usa en el mateix sentit, però quan s'ha citat anteriorment, però no immediatament abans.

6 ELEMENTS NO TEXTUALS

De vegades és necessari complementar un treball amb diverses il·lustracions (figures, gràfics, etc.), taules o quadres. En determinats estudis, a més, és imprescindible utilitzar fórmules i equacions.

Les figures, fotografies, gràfiques, il·lustracions, quadres, taules, etc. van incloses en el text en els quals se'ls cita i per sota d'ells.

A sota de cadascun d'aquests elements cal posar un peu amb un cos de lletra més petit (9 punts), un interlineat més estret (senzill), un numerat correlatiu al llarg del treball (pot ser amb dues xifres aràbigues: la primera indica el capítol i la segona l'ordre que ocupa dins del capítol) i un titulat amb el que descriuen, mostren o recullen; si no són d'elaboració pròpia cal indicar la font de procedència.

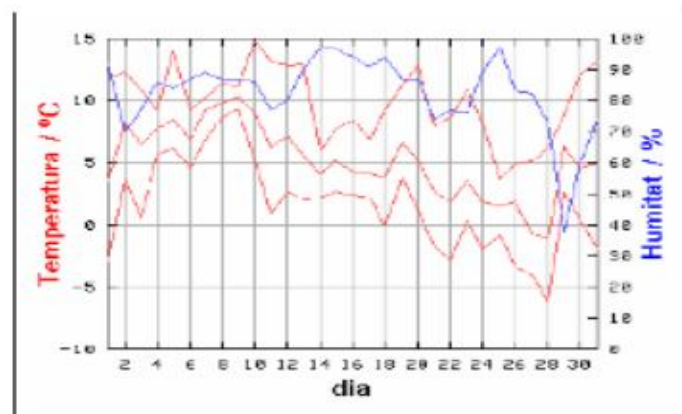

Fig. 8: Temperatures i humitat a la zona de la Universitat de Vic. Desembre de 2004. Font: InfoMet.

PART 2. ASPECTES CONVENCIONALS

7 LLETRA

7.1 Tipus

Al llarg de tota la memòria el tipus de lletra ha de ser d'una mateixa família de caràcters. O tot amb Arial o tot amb Times New Roman, mai barrejades entre elles o amb algun altre tipus.

S'usen Calibri, l'Arial o, preferiblement, la Times New Roman perquè són tipus llegibles i seriosos, adequats per a un treball acadèmic. Evitem els tipus de lletra extravagants o excessivament informals (per exemple, Comic Sans). També es pot emprar la lletra Garamond per estalvi de tinta.

7.2 Cos

Els cossos o grandàries per a les diferents categories de textos són els següents:

- Títols de les parts: 14 punts.
- Text general (cos de lectura): 11 punts amb Arial o 12 amb Times New Roman.
- Peus de les figures, notes a peu de pàgina... (cos de referència): entre 9 i 10 punts.

7.3 Aspecte

Pel que fa a l'aspecte, no s'utilitza en cap cas el color per ressaltar el text. En general, s'usa la lletra rodona, però en determinades ocasions calen la cursiva (Cursiva), la negreta (Negreta) i la versaleta (VERSALETA).

S'escriuen en cursiva:

- Els títols de les publicacions (llibres, diaris, revistes...) quan s'esmenten en un text i en les citacions bibliogràfiques.

Exemple: Anònim. *Les mil i una nits*. 5a ed. Barcelona: Proa, 2004.

- Les expressions, els textos i els mots estrangers, inclosos els llatínismes. Malgrat això, hi ha una tendència a escriure en rodona les expressions o els mots llatins més usuals i que ja figuren als diccionaris catalans.

Exemples: *packaging*, *in extenso*... *Ex cathedra*, *grosso modo*, *per capita*...

- Els noms científics de les espècies animals i vegetals, la primera paraula dels quals s'escriu amb majúscula inicial.

Exemple: *Panthera leo* = lleó.

- Els peus de les figures i els títols dels quadres i les taules (amb un cos de 9 punts).

Exemple:

Fig. 5: Model d'àtom de Thompson

- Les lletres d'ordre (*a, b, c...*), amb minúscula, quan s'utilitzen per a introduir enumeracions o quan se citen dins d'una frase escrita en rodona.

Exemple: d'acord amb el que preveu l'article 9, apartat h, d'aquest Estatut.

- Els mots o expressions que es volen emfasitzar, bé perquè es consideren clau o per alguna altra raó, especialment quan apareixen al text per primera vegada.

Exemple: En primer lloc, examinarem *els fonaments econòmics i polítics* que han servit de base al naixement d'aquestes iniciatives.

S'escriuen en negreta:

- Els títols i subtítols de les parts i els capítols que integren el text.

Exemple: **1.2 Bases econòmiques de la societat lloretenca**

- No s'utilitza mai per distingir mots o frases dins del text. Per fer aquesta funció es fan servir la cursiva o les cometes.

S'escriuen en versaleta:

- La numeració romana dels segles.

Exemple: Vic i Xàtiva durant els segles XVII i XVI.

8 CONVENCIONS GRÀFIQUES

8.1 Aspectes convencionals més freqüents

- El guió (–) és una ratlla horitzontal més llarga que el guionet (-); s'utilitza en enumeracions, taules i diàlegs (guió d'obertura) i en incisos (guions d'obertura i de tancament) i no el guionet.
- La ela geminada (l·l) s'ha d'escriure amb el punt volat, no amb un punt normal.
- En els nombres, el punt (i no la coma ni l'espai en blanc) ha de separar en grups de tres –anant de dreta a esquerra– les xifres que componen una quantitat. Ara bé, els números d'una sèrie, com pàgines i anys, no se separen amb punt.
- En les representacions horàries, el punt separa les hores dels minuts (no s'han de separar ni amb una coma ni amb dos punts).

Exemple: Quedem a les 20.15 h del vespre.

- La coma separa els nombres enters dels decimals i no l'apòstrof ni el punt.

Exemple: L'Alba mesura 1,73 m, però sembla més alta.

- Davant d'un signe de puntuació no es deixa cap espai en blanc, però sí després.

Exemples: Paraula: paraula. Paraula; paraula. Paraula! Paraula...

- Després d'interrogant o d'una exclamació no es posa punt.

Exemple: D'acord? Quedem entesos.

- Les sigles s'escriuen amb majúscules i sense punts entre les lletres.

Exemples: UNESCO; IRPF.

- Els símbols corresponents a magnituds o unitats de mesura només es poden utilitzar acompanyats de les quantitats numèriques corresponents, escrites amb xifres. Cal tenir en compte que com a norma general cal deixar un espai de separació entre la xifra i el símbol.

Exemples: 25 mm (mil·límetres); 250 € (euros).

- Pel que fa a les divisions d'una unitat de mesura per una altra, s'acostumen a indicar amb una barra inclinada, que es llegeix "per".

Exemple: 100 km/h (quilòmetres per hora).

- Els subíndexs i els superíndexs utilitzats en ciències matemàtiques, físiques o químiques s'escriuen a la dreta del símbol o del número que acompanyen, sense deixar cap espai de separació.

Exemples: La fórmula de l'aigua és H₂O; una superfície de 25 m²; el resultat de 23 és 8.

- Els tants per cent s'escriuen generalment amb xifres, seguits sense cap espai de separació pel símbol corresponent (%).

Exemple: El 75% dels montcadencs.

8.2 Abreviatures estandarditzades

Aquest subapartat inclou una llista de les abreviatures més freqüents en l'àmbit de les referències i les citacions bibliogràfiques que, si bé no és exhaustiva, és necessària per a la redacció de treballs.

Apartat	apt.	Apèndix	ap.
Article	art.	<u>Bibliografia</u>	<u>bibliogr.</u>
Butlletí	<u>butll.</u>	Capítol	cap.
Citat -ada	cit.	Coedició	coed.
<u>Col·laborador -a</u>	<u>col·l., col·lab.</u>	Columna	col.
Compilador	<u>comp.</u>	Conferiu, confronteu	cf.
Coordinador -a	coord.	Director -a	dir.
Edició	<u>ed.</u>	Edició augmentada	ed. augm.
Edició corregida	<u>ed. cor.</u>	Edició revisada	<u>ed. rev.</u>
Editor -a	<u>ed.</u>		
Editorial, edicions ed.	Et alii (i altres) et. al	Etcètera	etc.
Exemple	ex.	Facsimil	facs.
Fascicle	fasc.	Figura, figures	<u>fig.</u>
Full	f.	Gràfic	<u>gràf.</u>
Ibidem	<u>ib., ibíd. Id est (és a dir) i. e.</u>	Ídem	<u>id.</u>
Impremta	<u>impr.</u>	Índex	<u>índ.</u>
Infra (més avall)	<u>infr.</u>	Introducció	<u>intr.</u>
Jurídic -a	jur.	Jurisprudència	<u>jurispr.</u>
Làmina	<u>làm.</u>	Línia	<u>lín.</u>
<u>Loco citato</u>	<u>loc. cit.</u>	Manuscrit	<u>ms.</u>
Nota	n.	Nota de l'autor -a	n. de l'a.
Nota de l'editor -a	n. de l'e.	Nota de la redacció	n. de la r.
Nota de la traductora	n. de la t.	Nota del traductor	n. del t.
Número n.	núm.	<u>Opus citatum</u>	<u>op. cit.</u>
Pàgina p.	pàg.	Per exemple	p. ex.
Portada	port.	Prefaci	pref.
Presentació	pres.	Pròleg	<u>pròl.</u>
Redactor -a	<u>red.</u>	Reedició	<u>reed.</u>
Reimpressió	<u>reimpr.</u>	Revisat -ada	rev.
Secció	sec.	Següent	seg.
Sense data	s. d.	Suplement	<u>supl.</u>
<u>Supra (més amunt)</u>	<u>sup.</u>	Traducció	<u>trad.</u>
Traductor -a	<u>trad.</u>	Ut supra (com abans)	ut <u>sup.</u>
Vegeu v.	<u>veg.</u>	Volum	vol.

9 REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

La presentació de les entrades bibliogràfiques pot variar segons l'estil adoptat, però és important que el conjunt d'una bibliografia sigui coherent i clar.

Els estils que més s'utilitzen en l'àmbit acadèmic són els proposats per l'APA (American Psychological Association) i MLA (Modern Language Association of America). En l'àmbit de les ciències de la salut, se sol utilitzar l'estil Vancouver, promogut per l'International Committee of Medical Journal Editors. Nosaltres farem servir l'estil MLA.

Estil MLA

Aquest document s'ha basat en la 6a edició del MLA Handbook for Writers of Research Papers, tot i que ha estat revisat i adaptat. Recomanem que el consulteu quan citeu altres tipus de documents aquí no especificats, així com la web de la MLA.

Consideracions generals

Una llista de bibliografia o llista de referències cita els treballs que recolzen un article concret. Una bibliografia cita les obres més àmplies i per a lectures futures.

En el cas dels autors, escriviu els noms i cognoms tal com figuren en el document, sense abreviar-los. Abrevieu els noms dels editors sempre que sigui possible (ex.: U. per University).

Noteu que quan un títol va entre cometes, el punt final s'inclou dins les cometes (ex.: "Neandertal, hombre de.").

Abreviatures

Poseu sempre les abreviatures en la llengua del treball que esteu redactant (excepte la d'edició, que heu de posar en la llengua del document citat). A continuació donem una taula de les més freqüents en català.

(a.d.)	alta densitat
[ca.]	circa, precedeix una data de publicació aproximada comp. compilador
coord.	coordinador
cop.	copyright, precedeix la data extreta del copyright
(d.d.)	doble densitat
dir.	director
DL	dipòsit legal, precedeix la data extreta del dipòsit legal
ed./eds.	editor/s o director/s literari/s
[et al.]	et alii, indicació de l'omissió d'autors
[i. e.]	id est, precedeix una data de publicació corregida
núm.	número d'exemplar de publicació en sèrie
p./pp.	pàgina/es
[sic]	segueix una incorrecció

- [S.l.] sine loco, s'utilitza quan no es coneix el lloc de publicació
[s.n.] sine nomine, s'utilitza quan no es coneix el nom de l'editor
v. segueix el nombre de volums d'una monografia
Vol. precedeix el número del volum citat

Com s'ordenen les llistes

Ordeneu les entrades alfabèticament pel cognom del primer autor, tot seguint el sistema lletra per lletra. Exemple:

Descartes, René
De Sica, Vittorio
MacDonald, George
McCullers, Carson
Morris, Robert
Morris, William

Si dues entrades o més tenen el mateix primer autor, alfabetitzeu pel cognom del 2n. Exemple:

Scholes, Robert, i Robert Kellogg
Scholes, Robert, Carl H. Klaus, i Michael Silverman
Scholes, Robert, i Eric S. Rabkin

Les entrades sense autor, alfabetitzeu-les pel títol, tot obviant els articles inicials (ex.: el, la, un/a, the, a, etc.).

Cites en el text

Text (Cognom autor, any d'edició: # pàg.)

Exemples:

Tannen ha argumentat aquest punt (1978: 85).

Aquest punt ja ha estat argumentat (Tannen, 1978: 85).

Altres, com ara Jakobson and Waugh (2010: 15) han mantingut el punt de vista contrari.

Altres han mantingut el punt de vista contrari (per exemple, Jakobson i Waugh, 2010: 15).

Deu ser veritat, tal com manté Roberson que «en l'apreciació de l'art medieval l'actitud de l'observador és de vital importància...» (2001: 136).

Deu ser veritat que «en l'apreciació de l'art medieval l'actitud de l'observador és de vital importància...» (Roberston, 2001: 136).

En la seva Autobiografia August Penya estableix una llista de tretze virtuts (1898: 137).

Més d'un treball del mateix autor i amb el mateix any: afegiu el títol citat, abreuiat o complet, després del cognom de l'autor (i no cal posar l'any). Exemple:

Segons Laurie Durant, els homes i dones creatius fan «història tot enriquint el nostre patrimoni i les nostres vides» (*Dual Autobiography*: 406), tot i que en una altra obra afegeix «que no han de ser considerats sobrehumans» (*The Problem of Genius*: 52).

Per a les obres clàssiques, és convenient que doneu un indicador de capítol, part, paràgraf, etc.

Quan citeu obres completes no doneu les pàgines.

Libres

1 autor Cognom, Nom. Títol en cursiva: Subtítol. # ed. Títol col·lecció #. Ciutat: Editorial, any.

Codina, Lluís. *El llibre digital: Una exploració sobre la informació electrònica i el futur de l'edició*. 2a ed. Estudis i recerques 13. Barcelona: Generalitat de Catalunya, Centre d'Investigació de la Comunicació, 1996.

2 o 3 autors

Cognom, Nom, Nom Cognom, i Nom Cognom. Títol en cursiva: Subtítol. # ed. Títol col·lecció #. Ciutat: Editorial, any.

Pujol, Josep M., i Joan Solà. *Ortotipografia: Manual de l'autor, l'autoeditor i el dissenyador gràfic*. 3a ed. Barcelona: Columna, 1995.

Més de 3 autors

Cognom, Nom, et al. Títol en cursiva: Subtítol. # ed. Títol col·lecció #. Ciutat: Editorial, any.

Delors, Jacques, et al. *Educació: Hi ha un tresor amagat a dins*. 2a ed. Barcelona: Centre UNESCO de Catalunya, 1996.

o bé:

Cognom, Nom, Nom Cognom, Nom Cognom, i Nom Cognom. Títol en cursiva: Subtítol. # ed. Títol col·lecció #. Ciutat: Editorial, any.

Gilman, Sander, Helen King, Roy Porter, George Rousseau, and Elaine Showalter. *Hysteria beyond Freud*. Berkeley: U. of California P., 1993.

Autors corporatius

Nom de la institució o organisme. Títol en cursiva: Subtítol. # ed. Títol col·lecció #. Ciutat: Editorial, any.

American Psychological Association. *Publication Manual of the APA*. 4a ed. Washington: APA, 1998.

Sense autor conegut

Títol en cursiva: Subtítol. # ed. Ciutat: Editorial, any.

Merriam-Webster's Collegiate Dictionary. 10a ed. Springfield, MA: Merriam-Webster, 1993.

Capítols o parts d'un llibre

Cognom, Nom de l'autor del capítol. "Títol del capítol: Subtítol." Títol del llibre en cursiva: Subtítol. Nom Cognom de l'editor literari del llibre. # ed. Ciutat: Editorial, any. # primera pàgina del capítol-# última pàgina del capítol

Kisch, Herbert. "La industria textil en Silesia y Renania: Un estudio comparativo de sus procesos de industrialización." *Industrialización antes de la industrialización*. Peter Kriedte et al. 2a ed. Barcelona: Crítica, 1986. 266-298.

Epígrafs d'enciclopèdies, diccionaris, etc.

Amb autor conegut

Cognom, Nom de l'autor de l'epígraf. "Títol de l'epígraf." Títol del diccionari o enciclopèdia en cursiva. # ed. Any.

Trinkaus, Eric. "Neandertal, hombre de." *Enciclopedia McGraw-Hill de ciencia y tecnología*. 1994.

Sense autor conegut

"Títol de l'epígraf." Títol del diccionari o enciclopèdia en cursiva. # ed. Any.

"Neandertal, home de." *Gran Enciclopèdia Catalana*. 1988.

Articles de revista

Cognom, Nom. "Títol de l'article: Subtítol de l'article." Títol de la revista en cursiva: Subtítol # del volum. # del número (any): # de la primera pàgina-# de l'última pàgina.

Heery, M. "Organització de la biblioteca: Repàs d'estructures." Ítem: *Revista de biblioteconomia i documentació* 23.2 (1998): 8-15.

Títols de revista

Títol en cursiva: Subtítol (data inici-data final). Ciutat: Editorial.

Revista española de derecho constitucional (1981-). Madrid: Centro de Estudios Constitucionales.

Tesis

Publicada en un repertori

Cognom, N. (any). Títol: Subtítol (Tesi doctoral, Nom Universitat, any tesi). Títol publicació oficial, volum, # pàgina.

Ross, D. F. (1990). Unconscious transference and mistaken identity: When a witness misidentifies a familiar but innocent person from a lineup (Tesi doctoral, Cornell University, 1990). *Dissertation Abstracts International*, 51, 417.

No publicada

Cognom, N. (any). *Títol en cursiva: Subtítol en cursiva*. Tesi doctoral no publicada, Nom Universitat, Ciutat.

Wilfley, D. E. (1989). *Interpersonal analyses of bulimia: Normalweight and obese*. Tesi doctoral no publicada, University of Missouri, Columbia.

Actes de congrés

Cognom, Nom. *Títol congrés*. Nom congrés, data congrés, lloc congrés (si no apareix en el títol). Lloc edició: Editorial, any.

Freed, Barbara F., ed. *Foreign Language Acquisition Research and the Classroom*. Proc. of Consortium for Lang. Teaching and Learning Conf., octubre 1989, U. of Pennsylvania. Lexington: Heath, 1991. Chang, Steve S., Lily Liaw, i Josef Ruppenhofer, eds. *Proceedings of the Twenty-Fifth Annual Meeting of the Berkeley Linguistics Society, February 12-15, 1999: General Session and Parasession on Loan Word Phenomena*. Berkeley: Berkeley Linguistics Soc., 2000.

Normes

Autor. (any). *Títol en cursiva: Subtítol (# ed.)*. Ciutat: Editorial.

International Standard Organization. (1992). Normes terminologiques internationales: élaboration et présentation: ISO 10241. Genève: ISO.

Patents

Cognom, Nom. *Títol patent*. Nom consignatari, consignatari. Patent # patent. Data publicació.

Gruha, Alope. *Method and System for Efficiently Storing Web Pages for Quick Downloading at a Remote Device*. Storage Technology Corp., consignatari. Patent 6.272.534. 7 agost 2001.

Legislació

Títol de la regulació, Nom publicació oficial núm. publicació secció publicació (any publicació).

Ley orgánica 1/2004, de 28 de diciembre, de medidas de protección integral contra la violencia de género, BOE núm. 313 § 21760 (2004).

Mapes

Títol en cursiva. Mapa. Ciutat: Editorial, any.

Washington. Mapa. Chicago: Rand, 1995.

Pàgines web

Títol en cursiva. Ed. nom editor. Data de la web. Nom institució. Data accés URL.

Encyclopaedia Britannica Online. 2005. Encyclopaedia Britannica. 9 juny 2005
<http://www.britannica.com/>.

Articles de revistes electròniques o parts de pàgines web

Cognoms, Nom de l'autor. "Títol de l'article: Subtítol." Títol de la revista en cursiva # del volum. # del número (any de la revista): # p. Data d'accés adreça URL.

Bustelo Ruesta, Carlota, i Elisa García-Morales Huidobro. "La consultoría en organización de la información." *El profesional de la información* 9 (2000): 6 p. 12 desembre 2000
<http://publishersnet.swets.nl/direct/issue?title=2246163>.

Tesis electròniques

Cognom, N. (any). Títol en cursiva. Tesi doctoral no publicada, Nom Universitat, Ciutat. Recuperat data de consulta, des de adreça URL.

Abel Souto, Miguel. *Normativa internacional sobre el blanqueo de dinero y su recepción en el ordenamiento penal español*. Tesi doctoral. U. Santiago Compostela, 2001. 5 abril 2005
<<http://descargas.cervantesvirtual.com/servlet/SirveObras/35759953214026162922202/005351.pdf>>.

En el MLA Handbook for Writers of Research Papers no s'especifica la descripció per a aquest tipus. S'ha fet una adaptació dels tipus Tesis en paper i Pàgines web.

Correus electrònics

Cognoms, Nom de l'autor. "Títol missatge." Correu electrònic a Nom destinatari. Data missatge.

Boyle, Anthony T. "Re: Utopia." Correu electrònic a Daniel J. Cahill. 21 juny 1997.

Missatges en grups de notícies

Cognoms, Nom de l'autor. "Títol document." Correu electrònic. Data missatge. Data accés <URL>.

Menegatos, Tom. "Re: Amsterdam." Correu electrònic. 2 abril 2002. 4 maig 2002
<news:humanities.misc>.

Missatges en fòrums i llistes de distribució

Cognoms, Nom de l'autor. "Títol document." Correu electrònic. Data missatge. Nom fòrum o llista. Data accés <URL>.

Willis, Brian. "Re: The Comedy of Lousy Acting." Correu electrònic. 7 desembre 2001. Shaksper: The Global Electronic Shakespeare Conference. 16 febrer 2002
<<http://www.shaksper.net/archives/2001/2762.html>>.

Enregistraments sonors

Enregistraments sonors de composicions musicals

Cognom, Nom. Títol del tema. Intèrprets Nom i Cognom. Orquestra. Productor, any.

Joplin, Scott. Treemonisha. Intèrprets Carmen Balthrop, Betty Allen, i Curtis Rayam. Houston Grand

Opera Orch. and Chorus. Dir. Gunther Schuller. Audiocasset. Deutsche Grammophon, 1976.

Norrington, Roger, dir. Symphony no. 1 in C, op. 21, and Symphony no. 6 in F, op. 68. Per Ludwig van

Beethoven. London Classical Players. EMI, 1988.

El títol de les composicions musicals identificades per la forma, número i clau no va en cursiva ni subratllat.

Composicions musicals

Cognom, Nom. Títol del tema.

Berlioz, Hector. Symphonie fantastique, op. 14.

Beethoven, Ludwig van. Symphony no. 7 in A, op. 92.

El títol de les composicions musicals identificades per la forma, número i clau no va en cursiva ni subratllat.

Pel·lícules, vídeos i DVD

Títol en cursiva. Dir. Nom i cognom director. Nom i cognom dels protagonistes. Any producció. Suport.

Productora, any edició

Macbeth. Dir. Roman Polanski. Actors Jon Finch, Francsca Annis, i Nicholas Selby. 1971. DVD.

Columbia, 2002.